

Lekcje wychowawcze

Scenariusz lekcji wychowawczej:

Interwencyjna lekcja wychowawcza dla uczniów z terenów objętych lub zagrożonych powodzią.

Wersja nr: 1 Obowiązuje od: 23.09.2024

Adresaci:

Uczniowie klas 3-6 szkoły podstawowej.

Autor programu:

dr Beata Rajba – doktor nauk humanistycznych, psycholożka, terapeutka EMDR, wykładowczyni akademicka na Uniwersytecie Dolnośląskim DSW, wcześniej była nauczycielką francuskiego. Jest jednocześnie praktyczką i badaczką.

 Czas trwania lekcji: 1 godzina dydaktyczna

Opis i cele lekcji: Doświadczenie ewakuacji, zalania domu lub samego zagrożenia zalaniem to sytuacje stanowiące czynnik ryzyka wystąpienia ostrej reakcji na stres, a w perspektywie kilku tygodni zespołu stresu pourazowego. Jednak nawet dzieci z terenów niezalanych, przez które fala powodziowa przeszła nie robiąc szkód, doświadczyły zdenerwowania i niepokoju rodziców, mogły słyszeć alarmistyczne komunikaty i doświadczyć silnego poczucia lęku czy bezradności.

 Niniejsza lekcja jest lekcją interwencyjną, pozostawia dziecku przestrzeń na opowiedzenie o swoich doświadczeniach, co ma walor terapeutyczny, daje nauczycielowi okazję, by wesprzeć dziecko i zmniejszyć ryzyko wystąpienia niepożądanych skutków psychicznych, a także pozwala w formie terapeutycznej, poprzez bajkę, rysunki i zadania manualne, poradzić sobie z trudnym doświadczeniem. Uwrażliwia również nauczyciela na sygnały, które mogą świadczyć, że dziecko potrzebuje pomocy psychologa.

Forma przeprowadzenia lekcji:

- Dyskusja
- Rysunek
- Sadzenie roślinek
- Sprzątanie

Scenariusz realizacji zajęć:

1. Przywitanie się z uczniami i wprowadzenie do tematu

Nauczyciel wita się z uczniami, sprawdza obecność i wprowadza do tematyki zajęć.

Bardzo ważne: nauczyciel prosi, żeby osoby, które poczuły niepokój w związku z tematem, porozmawiały z nim w trakcie lub po lekcji.

2. Realizacja tematu

1. Wprowadzenie. Metoda: dyskusja.

Nauczyciel pyta uczniów, czy wiedzą, co to jest powódź. Prosi o wyjaśnienie. Następnie pyta o doświadczenia uczniów.

Na przykład:

- „Gdzie byliście i co robiliście, kiedy podniósł się poziom wody”
- „Czy przygotowaliście się w jakiś sposób”

Nauczyciel zapisuje na tablicy, jak uczniowie i ich rodziny sobie poradzili, np. spakowany plecak, przenieśli się w bezpieczne miejsce. Chwali dzieci za przezorność i radzenie sobie, na przykład:

- Widzę, że zadbałeś o swojego misia
- Miałeś wszystko, co było potrzebne! Brawo!
- Cieszę się, że byłeś bezpieczny!
- Super, że tak szybko sprzątaacie o zalaniu!

Informacje dla nauczyciela:

Bardzo często w przeżywaniu dziecka, które doświadczyło powodzi, albo się jej bało, dominuje bezradność i lęk. Danie dziecku przestrzeni na opowiedzenie swojego doświadczenia, a potem skupienie jego uwagi na aspektach sytuacji świadczących o tym, że wraz z rodziną sobie poradziło i/lub radzi, że było spakowane, jest bezpieczne, ma co jeść, co pić, jest w bezpiecznym miejscu, pozwala popatrzeć na sytuację z innej strony i odzyskać choć częściowo poczucie kontroli nad sytuacją.

2. Zajęcia Rysunek

Nauczyciel prosi uczniów, by narysowali, jak można sobie poradzić w czasie pomocy. Zaznacza dwukrotnie, że chodzi o radzenie sobie, np. spakowanie plecaka, ewakuację w bezpieczne miejsce itd.

3. Zadanie podsumowujące

Metoda: Dyskusja

Uczniowie pokazują rysunki i opowiadają o nich, a nauczyciel chwali ich, gdy pokazują sposoby radzenia sobie lub dorosłych (strażaków, policję), którzy pomagają.

4. Sadzenie roślinek. Sprzątanie.

- 1) Potrzebne: małe ukorzenie w wodzie roślinki (idealny jest grubosz drzewiasty), ziemia, doniczki, papier lub folia do przykrycia stołów.

2) Nauczyciel czyta bajkę o powodzi:

Były sobie pewnego dnia małe drzewka, które rosły na pięknej polanie przy rzeczce. Świeciło na nie słońce, padał deszczyk, a one rosły w żyznej glebie ku niebu. Aż pewnego dnia przyszła powódź, wiał wiatr, padał deszcz. Roślinki chciały się schować, ale nie miały gdzie, aż w końcu woda wymyła je z ich łąki i poniosła hen, daleko... Czy możesz im pomóc?

Oto one!

3) Dzieci dostają roślinki, doniczki i ziemię, mają posadzić i podlać roślinki, a następnie nadać im imiona.

4) Nauczyciel pyta: jak się kończy bajka?

Chwali za odpowiedzi: „będą rosły w nowym miejscu, zaopiekuję się nimi itd.” – wszystkie kojarzące się z bezpieczeństwem.

Celem jest symboliczne „przepracowanie” ukorzenia po powodzi i zaopiekowanie się roślinką symbolizującą powodzianina. Bajkoterapia to metoda wykorzystywana w pracy z dziećmi w sytuacji kataklizmów, która odniosła bardzo dobre skutki np. po trzęsieniu ziemi we Włoszech.

Na koniec dzieci sprzątają po sadzeniu. Ruch również pomaga rozładować napięcie.

3. Zakończenie i podsumowanie

Nauczyciel ponawia zaproszenie do rozmowy, jeśli któryś z uczniów czuje się przygnębiony lub martwi.

Informacja dla nauczyciela:

Dzieci, które płaczą czy relacjonują, że się boją, proszą o troskę wprost. Należy jednak być uważnym również na te dzieci, które prezentują objawy mogące świadczyć o głębszym lęku czy traumie – wycofują się, są apatyczne, nie wykazują żadnych emocji. Potrzebują one szczególnej uwagi, podejścia, porozmawiania, dopytania o potrzeby i być może objęcia wsparciem psychologa.

Ćwiczenia zawarte w tej lekcji mają na celu danie dziecku przestrzeni do tego, by na różne sposoby – werbalnie, ale też ruchem i działaniem, opowiedziało o swoim doświadczeniu z powodzią i odzyskało poczucie kontroli dzięki skupieniu się na aspektach przygotowania i poradzenia sobie, a także poprzez symboliczne zatroszczenie się o wymytą roślinkę.